

Groene Route

(Brouwerij Het Anker)

1 GROTE MARKT

De Grote Markt is het centrale plein van de Mechelse binnenstad. De Sint-Romboutstoren beheerst het plein. Je ziet hem van overal. Aan de andere kant van het plein vind je het Stadhuis, waarover later meer. Kijk naar de huizen rond de Grote Markt: uit verschillende tijden en in verschillende stijlen, onder meer renaissance uit de zestiende eeuw en rococo uit de achttiende eeuw. In 2004 wordt de Grote Markt verkeersvrij gemaakt en komt er een ondergrondse parking. Bij de aanleg doen we archeologische vondsten, onder meer een oude waterput en een weg uit de dertiende eeuw. Langs deze weg stonden er in die tijd al marktkraampjes. En nu is er hier nog elke zaterdagvoormiddag een levendige markt.

A Het historisch pand 'De Kat' bestond reeds in 15e eeuw, werd in 1661 heropgebouwd en vanaf dan gebruikt door apothekers en geneesheren. De 'cartouchen' en afbeeldingen op de geklasseerde voorgevel zijn stille getuigen van deze 'medische' periode. Het pand bleef ook daarna zijn diensten bewijzen aan de bevolking maar vanaf de 19e eeuw als herberg, restaurant of horecazaak.

Sava is een café, waar je ook een hapje kan eten. Een tafel reserveren kan, maar enkel op de eerste verdieping, nooit beneden of op het terras. Zo is er steeds plaats voor de toevallige voorbijganger.

Grote Markt 13

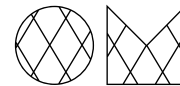
2 STADHUIS

In feite staan er in Mechelen drie stadhuisen: het oude Schepenhuis, het huis Den Beyaert en het huidige stadhuis. Achter dat laatste heb je ook nog eens het gloednieuwe administratief centrum 'Huis van de Mechelaar'. Maar terug naar het huidige stadhuis op de Grote Markt. Het bestaat uit twee delen: de lakenhal met onafgewerkt belfort en het Paleis van de Grote Raad.

Waarom het belfort niet afgewerkt wordt? De lakenhandel gaat in de veertiende eeuw achteruit en daardoor is er geen geld meer om het gebouw af te werken. Tweehonderd jaar lang blijft het belfort een ruwbouw, tot het in de zestiende eeuw eindelijk een voorlopig dak krijgt.

Voorlopig? Het dak ligt er nog altijd. Inmiddels is het belfort wel UNESCO-werelderfgoed. Rechts van het belfort zie je het oudste deel van het stadhuis, een overblijfsel van de vroegere lakenhal. Links bevindt zich het Paleis van de Grote Raad.

De Grote Raad? Die heeft nooit vergaderd, want deze vleugel wordt pas in de twintigste eeuw afgewerkt volgens de originele zestiende eeuwse plannen van de toenmalige toparchitect Rombout Keldermans.

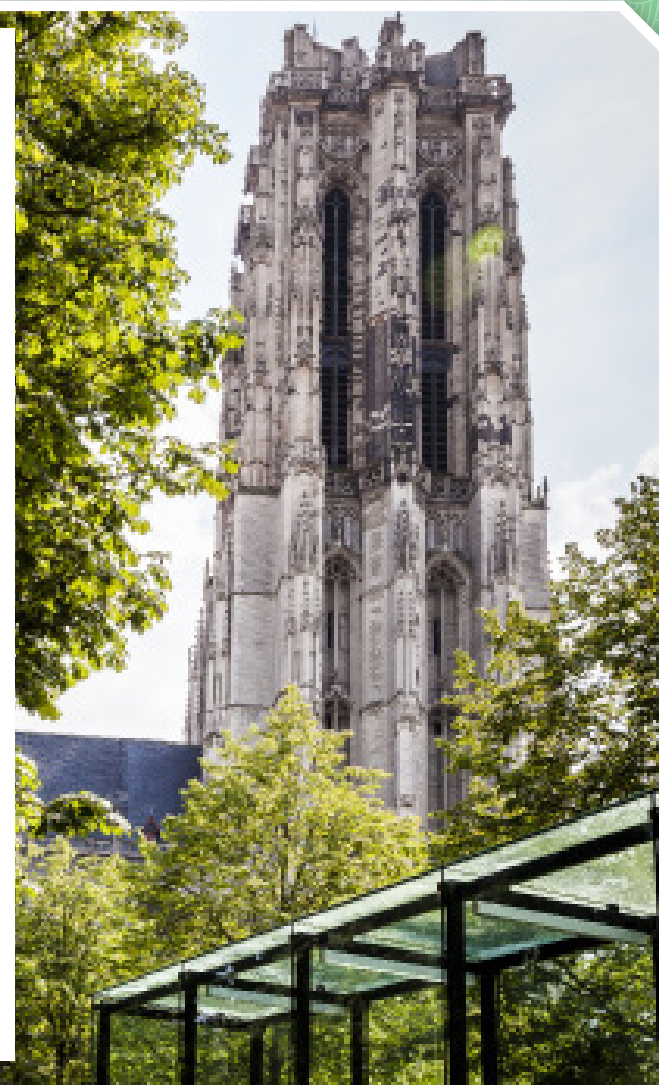

VISIT MECHELEN

SINT-ROMBOUTS- TOREN

In 1452 start de bouw van dit imposante Mechelse monument door de architectenfamilie Keldermans. Tijden veranderen en er komt altijd wel wat tussen: daardoor wordt de toren nooit voltooid. Toch schoupt de 97 meter hoge toren het tot symbool bij uitstek van Mechelen. De Sint-Romboutstoren is erkend als werelderfgoed door UNESCO. Vroeger werden hier de belangrijkste stadsdocumenten bewaard. De versterkte toren deed ook dienst als belfort: je kon de vijand van ver zien aankomen. De klokken in de toren waren bedoeld om de tijd aan te geven én om alarm te slaan bij gevaar.

Breng zeker eens een bezoek aan de toren!

3 'T SCHIPKE

Mechelen is de thuisstad van een wereldberoemde beiaardschool. Ze werd in 1922 opgericht door de beiaardier Jef Denyn en was de eerste ter wereld in haar soort. Herbert Hoover, John D. Rockefeller Jr. en William Gorham Rice gaven financiële steun aan deze school, die vandaag nog erg in trek is. Leerlingen van over de hele wereld komen

naar Mechelen om zich te verdiepen in de kunst van het beiaardspel. De beiaardschool was gevestigd in 't Schipke, een charmant hoekhuis in rococostijl. Let op het merkwaardige arduinen portaal en de schuin geplaatste deur. Door werkzaamheden aan het aanpalende Hof van Busleyden huist de beiaardschool sinds 2013 op een ander adres.

4 HOF VAN BUSLEYDEN

In de zestiende eeuw worden in Mechelen tal van paleizen gebouwd. Hiëronymus van Busleyden, lid van de Grote Raad, een humanist en goede vriend van Erasmus, laat een prachtige paleiswoning ontwerpen door de bekende architect Keldermans. Van 1619 tot de Eerste Wereldoorlog doet het gebouw dienst als Berg van Barmhartigheid: armen kunnen er geld lenen zonder rente. Tijdens de Eerste Wereldoorlog wordt het gebouw volledig vernield, alleen de muren staan nog recht. Het wordt momenteel heropgebouwd en krijgt de functie van stadsmuseum.

6 KLAPGAT

Het Klapgat is een piepklein gangetje tegenover de toren van de Sint-Janskerk. In het gangetje kwamen de kerkgangers vroeger na de mis samen om bij te babbelen ("klappen"). Dat deden ze zo intensief dat het gangetje de naam Klapgat kreeg. Een beeld van Christus hield toezicht op de babbelaars vanuit het Hof van Olijven. In het kleine kapelletje naast het beeld zie je een beeldengroep achter tralies. Vroeger kwamen gelovigen er samen om te bidden in moeilijke tijden. Ze staken dan een 'suske' (1 centiem) of 'cent' (2 centiem) in het ingebouwde offerblok.

7 GROEN WATERKE

Het Groen Waterke is een van de vele idyllische plekjes van Mechelen. Het vlietje dankt zijn naam aan het wateroppervlak dat bedekt is met eendenkroos. Eigenlijk is het een overblijfsel van de vliet Melaan die hier niet overdekt of gedempt werd. Geniet van het idyllische uitzicht dat je terugbrengt naar de rust van vroeger. Je bent hier trouwens in de nabijheid van de Refugie van de abdij van Sint-Truiden en de Refugie van de abdij van Tongerlo.

5 SINT-JANSKERK

De parochie van de Sint-Janskerk is een van de rijkste parochies van Mechelen, want de leden van de Grote Raad wonen in de omgeving. De Grote Raad is vanaf de vijftiende eeuw (eerst onder de naam Parlement van Mechelen) het hoogste rechtcollege in de Nederlanden en blijft bestaan tot aan de Franse Revolutie. De raadsleden worden allen benoemd door de vorst en zijn universitair geschoold in rechten. Geld genoeg dus voor de parochie. Daardoor zijn er heel wat kerkschatten in de Sint-Janskerk. In het altaar schittert de fameuze barokke triptiek van Pieter Paul Rubens. Het middenpaneel is het enorm geslaagde 'De aanbidding van de drie wijzen'. Achter de zijpanelen zit een mechanisme om de schilderijen om te draaien, zodat alle tafereelen zichtbaar zijn. Daarnaast zijn ook de kerkmeesterbanken bijzonder, want daar zaten de rijke sponsors van de parochie. Let op het verfijnde houtsnijwerk. De rijkste leden van de Grote Raad zijn ook verantwoordelijk voor de bouw van de Sacramentskapel in 1548. De aangebouwde kapel wordt even groot als het oorspronkelijke koor en in de kapel bevindt zich de grafsteen van de opdrachtgever (Lambert de Brieraerde, de toenmalige voorzitter van de Grote Raad) en zijn vrouw.

8 REFUGIE VAN DE ABDIJ VAN SINT TRUIDEN

De abten van abdijen en kloosters laten al vroeg refuges of toevluchtsoorden optrekken in de omwalde steden. Daar kunnen ze verblijven als ze in de stad of op doorreis zijn. In tijden van oorlog bieden de refuges ook bescherming. Het toevluchtsoord van de Abdij van Sint-Truiden wordt in de zestiende eeuw opgericht door de benedictijnenabdij van Sint-Truiden. Slim gezien, want zo kunnen ze contact houden met de aartsbisschop in Mechelen. Vandaag maakt dit mooie gebouw deel uit van het aartsbischoppelijk paleis. De gebouwen zijn verbonden via een overdekte brug.

9 REFUGIE VAN DE ABDIJ VAN TONGERLO

De refugie van de abdij van Tongerlo stamt uit de vijftiende eeuw. Vandaag huisvest dit gebouw de Koninklijke Manufactuur De Wit, een wereldbekaamd weef- en renovatieatelier van wandtapijten. Kom even in de mooie tuin als de poort open is. Hier groeien enkel planten die ook op historische wandtapijten afgebeeld zijn.

10 KLEIN BEGIJNHOF

Het Klein Begijnhof is een charmante oase van rust in de Mechelse binnenstad. Dit eerste begijnhof van Mechelen dateert uit de dertiende eeuw. Later komt er een begijnhof buiten de stadsmuren, maar oude en gebrekkige begijnen blijven hier wonen. Drie toegangspoor-ten sloten in die tijd het pleintje af - ze zijn ondertussen verdwenen. Het Klein Begijnhof werd als eerste 'herwaarderingsgebied' in Vlaanderen mooi opgeknapt.

11 GROOT BEGIJNHOF

Rond 1560 wordt het begijnhof buiten de stadsmuren vernield. De begijnen trekken opnieuw naar de binnenstad, waar het Groot Begijnhof groeit. Ze kopen bestaande panden op en bouwen nieuwe woningen. Daardoor krijgt het Groot Begijnhof een uniek karakter in vergelijking met begijnhoven uit andere steden. De kleine, gezellige straatjes van de begijnhoven ademen rust uit. Het is er erg aangenaam vertoeven en wonen in de huisjes, die beschermd monumenten zijn. De bewoners danken je trouwens voor het respecteren van hun privacy. Dankzij het typisch Vlaamse karakter en de aparte architectuur heeft het Groot Begijnhof een plekje op de UNESCO-lijst van werelderfgoed.

12 BEGIJNHOFKERK

De zeventiende-eeuwse Begijnhofkerk heeft een schitterende barokke voorgevel, gebaseerd op Italiaans model. Omdat de Mechelse begijnen in die tijd vrij kapitaalkrachtig zijn, kunnen ze bekende architecten inhuren. De plannen worden getekend door de jezuïet Pieter Huysens, maar de uitvoering ligt in handen van Brusselaar Jacques Francart, hofarchitect van de aartshertogen Albrecht en Isabella. De binnendecoratie wordt mee verzorgd door de jonge Mechelaar Lucas Faydherbe.

13 BROUWERIJ HET ANKER

In de Krankenstraat kom je aan de achtergevel van Brouwerij het Anker. Ze geniet wereldwijd faam met het gerenommeerde Gouden Carolusbier. Ze stamt uit 1369 en is een van de oudste brouwerijen van België. De drie koperen ketels in de brouwzaal dateren van net na de Tweede Wereldoorlog. Jan uit den Anker startte de brouwerij in 1369. Later koopt zijn zoon Matthijs de stadsbrouwerij over en start met het brouwen van de 'Mechelschen Bruynen'. Dit bier is in trek bij zowel burgerij als adel. Ook bij Keizer Karel valt het bier in de smaak en nu, zes eeuwen later, wordt 'den Bruynen' nog steeds gebrouwen. Het bier draagt tegenwoordig de naam 'Gouden Carolus Ambrio' en is iets zwaarder dan zijn voorganger. In de jaren negentig kreeg het gebouw een flinke opknapping. Charles Leclef, de vijfde generatie van de familie, restaureert de oude gebouwen en moderniseert de koeling-, gistings- en lageringsinstallaties.

Blauwe Route

(Via Via Reiscafé)

1 GROTE MARKT

Zie **Groene route**

2 STADHUIS

Zie **Groene route**

14 IJZERENLEEN

De IJzerenleen is volgens veel Mechelaars de Champs Elysées van Mechelen. Gelukkig zijn er minder auto's te zien, maar wel imposante gevels, mooie winkels en een van de oudste stadhuizen van Vlaanderen. Vroeger stroomde hier tussen Dijle en Koolvliet een vlietje waarlangs een vismarkt plaatsvond. De IJzerenleen krijgt zijn naam door de ijzeren leuning naast het vlietje, die er nog steeds staan. Nochtans wordt de vliet al in de zestiende eeuw overwelfd. De gevels uit de vijftiende, zestiende en zeventiende eeuw zijn niet origineel maar werden na een wedstrijd tussen architecten weer opgebouwd na de vernielingen van de Eerste Wereldoorlog.

Chocolaterie Gauthier

B Chocolaterie Gauthier is een familiebedrijf dat sinds 1964 naar goede Belgische gewoonte, volgens eigen receptuur en met respect voor de ambachtelijke traditie kwaliteitsproducten verwerkt. In ons uitgebreid assortiment vind u een 40-tal pralines, truffels, studentenhaver, chocoladefiguurtjes,

zeevruchten, marsepein, pâte de fruit en verschillende confituursoorten.

In onze eigen winkel, gelegen op de IJzerenleen te Mechelen, verkopen wij rechtstreeks aan particulieren.

IJzerenleen 3

15 SINTE METTETUIN

De Sinte Mettetuin werd geopend op 5 juni 2016. Daarvoor was het een versnipperde restruimte in het historisch hart van Mechelen. Het ontwerp van de nieuwe tuin werd uitgewerkt als een 'verborgen plek' in de stad. Het hart van de tuin wordt gevormd door een rondgang, die bezoekers verplicht om de tuin te ervaren. De diverse inkompartijen zijn dus niet direct met elkaar verbonden, maar komen door middel van licht curvende toegangsassen allemaal uit op deze rondgang. Vanuit de rondgang loopt daarnaast een dwaalpad, die de tuinbeleving optimaliseert. De vormgeving is gebaseerd op de sfeer van een romantische tuin, met weelderige beplanting, doorzichten, perspectieven en verborgen plekken. Om dit te bereiken is de tuin voorzien van een zigzaggend beplantingspatroon, die als inverse op het padensysteem ligt. De beplanting bestaat uit een combinatie van inheemse bij- en vlinder-minnende heesters, bloemborders, hagen en grassen. Gazon maakt de tuin op informele wijze toegankelijk, de hagen bieden structuur en wintergroen. De bloemborders voorzien de tuin van kleur en de heesters creëren volume.

C The Cacao Project is een ambachtelijke chocolaterie opgestart door Pieter Vaes. Van kinds af aan was Pieter gefascineerd door koken en leerde hij van zijn grootmoeder roosjes maken in marsepein. Daar is hij nog steeds trots op. Na zijn opleiding in de hotel-school van Leuven ging hij zich specialiseren in het atelier van de Brugse meester chocolatier Dominique Persoone. In 2016 opende Pieter zijn eigen winkel in het hart van de bruisende stad Mechelen. Op een creatieve manier maakt hij zowel klassieke pralines als chocolade met een hoek af.

Bruul 89

16 KRUIDTUIN

De Kruidtuin of 'Botanique' heeft een rijke cultuurgeschiedenis. De groene oase dient sinds de middeleeuwen als tuin voor de commanderij van Pitzemburg. Na de afschaffing van de ridderorde wordt in de negentiende eeuw een Engelse landschapstuin aangelegd voor de leden van de elite Société Royale d'Horticulture. Na de Eerste Wereldoorlog wordt het als stadspark opengesteld voor het publiek. Midden in de Kruidtuin staat het standbeeld van de bekende wetenschapper Rembert Dodoens. Hij schreef in de zestiende eeuw het Cruydenboek, het allereerste werk over geneeskundige planten en kruiden. Vandaag is de Kruidtuin een gezellig, rustig park waar je kan genieten van het groen terwijl kinderen zich uitleven in de speeltuin.

Gele Route

(Ankertje a/d Dijle + Pinxtos)

17 SPUIHUIS

Op de overgang van de 13de naar de 14de eeuw kreeg Mechelen een nieuwe, definitieve stadsomwalling, die samenvalt met de huidige ringweg. Tijdens deze periode, in 1304, verleende de prins-bisschop van Luik toestemming om de eerste Mechelse watermolen op te richten. Die verrees op de plek waar de Dijle de nieuwe stadsmuren en stadsgrachten kruiste en groeide in de 15de eeuw uit tot een watermolencomplex van zeven molens.

Nog maar enkele onderdelen verwijzen naar het omvangrijke molencomplex van weleer: centraal op de kaaimuren prijkt nog het houten spuihuis van de 'grote sluis' die de waterstand van de molens regelde. Links hiervan bevindt zich 'het Molenhuis', een gebouw in traditionele bak- en zandsteenstijl waarin lange tijd een volmolen was ondergebracht, en dat circa 1915 werd omgebouwd tot een woonhuis.

18 ONZE-LIEVE-VROUW-VAN-HANSWIJKBASILIEK

De barokke bedevaartkerk is een ontwerp van Lucas Faydherbe. Het is een van de eerste koepelkerken in de Lage Landen. De koepel was nog hoger gepland, maar de onderbouw blijkt niet stevig genoeg. Over de bijkomende versterkingen wordt er een hevige strijd gevoerd tussen de architect en de kerk.

Binnen zitten onder aan de koepel twee reusachtige reliëfs, ook van Faydherbe. Tot de bombardementen in de Tweede Wereldoorlog dacht iedereen dat het om zandstenen werken gaat. Maar die zouden te zwaar geweest zijn, daarom heeft de vindingrijke Faydherbe gipsen reliëfs geplaatst. Pas als de beschadigde reliëfs hersteld worden, ontdekt men het bedrog. Vooraan in de kerk staat het miraculeuze Mariabeeld dat jaarlijks in de Hanswijkprocessie wordt meegedragen. Wijlen paus Johannes Paulus II bidt in 1985 in deze kerk, die twee jaar later tot basiliek wordt verheven.

19 DIJLEPAD

De Mechelaar geniet graag van zijn stad, en terecht! Zeg nu zelf: een wandeling langs het water, te midden van het centrum, uniek en ontspannend. Wandelen over het drijvend stukje van het Dijlepad is een echte aanrader. Het pad leidt je langs (en over) de Dijle, tussen Haverwerf en Kruidtuin. Ontdek Mechelen vanuit een heel ander perspectief en bekijk de achterzijde van de oude huizen. De vele watervogels maken het stemmig en amusant, ook voor kinderen.

20 ZOUTWERF

Als de stad in 1301 het stapelrecht op zout krijgt, wordt de historische kaai op de Grootbrug omgedoopt tot de 'Zoutwerf'. Je merkt meteen de twee authentieke gevels van 'De Waag' en 'De Steur' op. Met een beetje fantasie kan je je zo voorstellen hoe men hier vroeger de boten loste en de goederen binnenbracht. De Steur deed dienst als opslagplaats, terwijl de goederen in De Waag gewogen werden.

Wat ook meteen in het oog springt, is het voor-malige ambachtshuis van de visverkopers, 'In den Grooten Zalm'. De naam van het huis is in

reliëf boven de deur geplaatst. Rond de vergulde zalm kronkelt een banderol met het opschrift 'In den Grooten Zalm'. De weelderige Renaissancegevel illustreert de rijkdom van dit ambacht op gepaste wijze: andere ambachten bouwden toen nog gotisch en in hout. In het 'Innehuysken', rechts van 'De Waag', betaalde men vroeger het zogenaamde 'in-negeld', een vorm van belastingen. In de zeventiende eeuw vernielde een brand het huis. Maar de ambachtslieden slaan de handen in elkaar en bouwen het monument opnieuw op onder de naam 'De Kleine Zalm'.

21 LAMOTSITE + VISMARKT

Aan de Haverwerf heb je een goed uitzicht op het moderne Congres- en Erfgoedcentrum Lamot. Het industrieel erfgoed van de voormalige brouwerij is op een eigentijdse manier geherwaardeerd, waardoor deze plek is uitgegroeid tot een hippe en trendy hotspot in Mechelen.

Op de Vismarkt aan de overzijde wordt voor het eerst in 1531 vis verhandeld, nadat de vishandelaars van de IJzerenleer verdreven zijn wegens geurhinder. Ook vandaag zijn hier nog enkele vishandels.

In de late uurtjes valt er op de Vismarkt en de aangrenzende Nauwstraat heel wat te beleven. In de nonchalante bruine kroegen, de stijlvolle moderne loungebars en de hippe restaurantjes ontmoet je jonge en jonggebleven Mechelaars.

D Een bruine kroeg. Een praatcafé. Jazz, Soul, Blues, Rock... Lekker Mechels bier en whiskey. Een vleugje nostalgie, een snuffje Dijle maar 100% Mechelen.

Vismarkt 20

PINTXOS

E BAR & BISTRO
Lekker eten kiezen uit ons assortiment kleine gerechtjes of gewoon gezellig iets komen drinken.

Nauwstraat 10

Paarse Route

(Kuub)

22 HAVERWERF

Oorspronkelijk werd hier haver ont-scheept en verhandeld. Haver is vroeger synoniem voor graan, en daarop heeft Mechelen de exclusieve stapelrechten: graanboten moeten in Mechelen stoppen en de hele lading drie dagen lang te koop aanbieden. Enkel wat niet in Mechelen verkocht wordt, mogen de handelaars weer opladen en verder vervoeren. Kijk naar de drie opmerkelijke huisjes bij de brug. Ze dateren uit de zestiende en zeventiende eeuw en zijn de trekpleister van de Haverwerf. Het hoekhuis heet Het Paradijske. De reliëfs boven de ramen verbeelden de scènes 'Het aards paradijs' en 'De boom der kennis van goed en kwaad'. In het midden staat De Duiveltjes, een van de mooiste houten gevels in ons land. Vroeger heette het De Verloren Zoon, want dat verhaal is boven de toegangsdeur uitgebeeld. Nu is het genoemd naar de duiveltjes die als zuilen fungeren. Links staat het huis Sint-Jozef, met centraal het reliëf van Sint-Jozef met het kind Jezus. Wandel langs het water en geniet!

23 MELAAAN

Slenteren langs de Melaan, elke Mechelaar houdt ervan. De Melaan was een van de laatst zichtbare vlietjes in de stad en werd pas in 1913 gedempt. Tot in 2007. Dankzij het Europese project 'Water in Historic City Centers' ligt de Melaan opnieuw open. Ga zitten op een van de vele bankjes en laat je blik op het water rusten.

24 DE CELLEKENS

In de schaduw van de Sint-Romboutstoren vind je een uniek, historisch monument. 'De Cellekens' is oorspronkelijk een g5ratris opvanghuis voor alleenstaande, behoeftige vrouwen. De prachtige binnentuin brengt de drie vleugels in U-vorm samen. Het Conventshuis staat centraal met links en rechts de typische huisjes met rond-boogdeuren, opgetrokken in 1854. Elk deurtje gaf oorspronkelijk toegang tot twee kleine kamers met bed, kast, stoel en tafel. Aan deze kleine 'cellen' dankt de instelling haar naam. Na een lange periode van leegstand restaureren de nieuwe eigenaars 'De Cellekens', kunstenaars Mariette Teugels en haar man, fotograaf Herman Smet. Ze krijgen daarvoor de prestigieuze Europa Nostra-prijs. In de nieuwe tuin zie je werken van haar. De kunstenaars maakt vooral bustes en beelden van dieren en figuren.

F KUUB

Nieuw Mechels café met cultuur! Bruisende sfeer (meerdere events per maand) en een uitgebreide drankenkaart. Voor ieders wat!

Minderbroedersgang 3A

25

CULTUURPLEIN

Rond het plein liggen het cultuurcentrum, de academie, het stedelijke conservatorium en de Garage, ruimte voor hedendaagse kunst. Het vroegere minderbroedersklooster herken je in het kerkship rechts, dat nu deel uitmaakt van het cultuurcentrum. Links zie je de middeleeuwse Heilige Geestkapel. De allerarmsten kwamen er om hulp. In elke parochie bestonden er zogenoemde Heilige Geesttafels. De armenmeesters gaven – meestal eens per week op zondag – eten en andere hulp in natura aan de behoeftigen. Die moesten wel een penning afgeven om te bewijzen dat ze voordien naar de mis waren geweest. De instellingen haalden hun inkomsten vooral uit de grondbezittingen die ze door schenkingen en erfenissen hadden verkregen. Dit systeem had een zwakke plek: in moeilijke tijden waren ook de inkomsten laag en ondanks het stijgende aantal behoeftigen kon er minder hulp verleend worden. Vandaag is de kapel een deel van het figurentheater DE

Met medewerking van:
visit.mechelen.be

